

ΡΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΝΘΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΣ

ΤΙΝΗ ΦΥΛΛ. ΛΕΠ. 15.

ΦΥΛ. ΠΡΟΗΓ. ΛΕΠ. 25.

Η συνδρομή προπληρωτέα ἐν Ζακύνθῳ τρίμηνος δρ. 2, ἔξάμ. 3,50, ἔτησία δρ. 6.
Ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ καὶ ταῖς Ἐπαρχίαις ἔτησία 8. Ἐν δὲ τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. χ. 10.

ἘΝ ΖΑΚΥΝΘῳ 21 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1886. | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ι. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ.

ΒΤΟΣ Α'.

ΠΕΡΙΕΚΟΜΕΝΟΝ

ΑΡΙΘ. 2.

Ποιήσεις—Ἀμπελᾶ, Βλάχου, Γονέμη, Τριανταφύλλη, Πολέμη, Καψοκεφάλου, Σταματέλου, Μαρτζώκη, Βικέλα, Κουτούζη.—Φωσκόλου Ὅρτις, Μετάφρ. Γ. Κ. Σφήκα,—Ἠλ. Τανταλίδης, ὑπὸ τῆς Κυρίας Εὐθαλίας Ξενοπούλου.

ΠΡΟ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΜΟΥ

Ὅταν εἰς χειμῶνος νύκτας ἐν τῷ οἴκῳ κεκλεισμένος
ὄν πολιορκεῖ ὁ ἔξω καταπίπτων ὑπέρος
κάθημαι μετὰ μελέτην ἀγρυπνῶν, μεμονωμένος,
καὶ τὸ σφύζον ἄλλοτ' αἷμα σταματᾷ ὁ παγετός,
θάλπος καὶ παρηγορίαν
ἀνευρίσκω εἰς ἀτάκτων χειρογράφων μου σωρείαν.

Ἄντὶ νὰ ὑποδαυρίζω ἄνθρακας εἰς τὴν ἐστίαν,
φύλλα κεκονιαμένα κάθημαι ἀναδιφῶν
καὶ εὐρίσκων εἰς τοὺς στίχους τὴν φυγοῦσαν ἡλικίαν,
εἰς τοὺς πόθους σιγησάσης Μούσης τέρπομαι τρυφῶν
καὶ τὰ ὄμματά μου κλείων
προκαλῶ ὄνειρους μάγους, ἀναπλάττω νέον βίον.

Ὅταν ἡ πολλὰ παθοῦσα Ἦβη μᾶς ἐγκαταλείψῃ
καὶ ὁ πρὶν γελόεις μεῖραξ γίνῃ ἔμφροντις ἀνὴρ,
ὅταν σύννους, ἀνευ πόθων πρὸ τῆς ἐργασίας κύψῃ,
τὸ μὲν σῶμα νὰ θερμάνῃ δύναται ἐστίας πῦρ,
τὴν ψυχὴν πλὴν θάλπου μόνον
ἀναμνήσεις αἰσθημάτων καὶ παθῶν τῶν πρώτων χρόνων.

Πόσους πόθους καὶ ἐλπίδας, πόσας ὄνειροπολήσεις
βλέπω ὡς ἐντὸς σαβάνου εἰς χειρόγραφα ὠχρά!
Καὶ πρὸς ὥραν γαλθανίζων τὰς γραφείσσας ἀναμνήσεις,
ἐναυσμα εὐρίσκω θάλπον νῦν τὰ στήθη τὰ ψυχρὰ,

κ' ἢ ἀπόστρατος καρδία
ἐκθαμβος τὰ τρόπαιά της μεγεθύνει ἢ ἰδία!

Καὶ ὀπίσω στρέφων ἔνθους πρὸ τῆς πρώτης ἡλικίας,
βλέπω ἔμπροσθεν περῶσαν τὴν παρθένον τὴν δειλὴν
μεθ' ἧς ὥρας καὶ ἡμέρας διεπέρασα γλυκειάς,
τίποτε σχεδὸν μὴ λέγων, σφίγγων χεῖρα ἀπαλὴν
καὶ διὰ τῶν στεναγμάτων
ἀντικαθιστῶν τὴν γλῶσσαν τῶν πυρίνων φιλημάτων.

ὦ! ἰδέ! ἀκόμη μένει μεταξύ τῶν χειρογράφων
ἐν τῆς ἄνθος, μιὰ θρίξ της-ἀραβῶνες μυστικοί—
ἐνεκλείσθησαν καὶ ταῦτα εἰς τῶν σίχων μου τὸν τάφον
καὶ θὰ μένωσιν ὡς σῆμα τοῦ μνημείου της ἐκεῖ.

Δι' ἐμὲ δὲν ζῆ ἐκεῖνη,
ἢ γυνὴ τὴν τότε κόρην ἔχει ἤδη ἀποκτείνει.

Ἄλλοτε μὲ μεταφέρουν οἱ χειρόγραφοί μου στίχοι
εἰς κατάφυτον τῆς Σμύρνης καὶ εὐώδη ἐξοχὴν.
Ἄνατολικῶν ὀργάνων εἰς τὸ οὖς μου φθάνουν ἤχοι
καὶ εἰς κόσμον ἄλλον βλέπω πλανωμένην τὴν ψυχὴν,
κ' ἐνθυμοῦμαι τέρψεις ποίας
εἶχον ὄνειροπολήσει εἰς τὴν γῆν τῆς Ἰωνίας!

Ἄλλοτε ἐντὸς αἰθούσης ἀτραπτοῦσης ἐκ τῶν φωτῶν
φέρομαι διὰ τῆς μνήμης νεανίας χρυσῆς,
ἔρπον ἀκούω ἐνδ' ὤματι, ψελλισμούς θεριῶν ἐρωτῶν,
καὶ ἔγγυς καρνατίδων γυμνῶν στερνῶν ἀμύμων
πρὸς γλυκεῖς τοῦ Στράου ἤχους
περιρέφομαι ἐξάλλως μὲ φαύρων παρθένων σοίχους.

Ἄλλοτε μὲ μεταφέρουν αἱ γραφεῖσαι ἀναμνήσεις
εἰς τὰς Ἄλπεις, εἰς τὸν Ῥῆνον, εἰς τὰς πόλεις τοῦ Βορρᾶ:
Μοὶ ἐπαναφέρουν πάλιν χθεσινὰς μου συγκινήσεις
κ' εἰς τὸ μέτωπόν μου λάμπει στιγμιαία ἢ χαρὰ
κ' ἐνθυμοῦμαι ποίας ὥρας
εἰς τῶν Φλαμανδῶν διήλθον τὰς μεμακρυσμένας χώρας!

Βλέπω ὄμιλον βελγίδων ἐστεμμένων μὲ τὰ ρόδα,
προκαλοῦν με εἰς στροβίλους βλέμμα κόρης ἀγασῆς.

Λησμονῶν δὲ τὸν βραδύν μου, τὸν ἀνδρὸς ὠρίμου πόδα,
οὐ ἀπόλυτος ὑπῆρξα ἄλλοτ' ἐξουσιαστής,
εἰς χοροῦ εἰσδύω πάλην
καὶ λαμβάν' ὡς γέρας νίκης ἐλαφρὰν ἐγγύς των ζάλην!

Ἀφαιρούμενος ποσάκις μὲ παλλόμενα τὰ στήθη
εἰς ποικίλας ὀπτασίας πλήρεις φέρομαι χαρᾶς.
Πρὸ τῶν ζωηρῶν εἰκόνων ὀπισθοχωρεῖ ἡ λήθη
καὶ περῶ ἀκόμη ὥρας ὡς μειράχιον φαιδρᾶς,
καὶ μὲ πλάνην ἐκουσίαν
παραιτίω τὴν φυγοῦσαν αἰωνίως ἡλικίαν!

Τώρα!... θρύμματα ἔμπρός μου τόσας ὄνειροπολήσεις
βλέπω ἐσαβανωμένας εἰς χειρόγραφα ὠχρά,
καὶ πρὸς ὥραν γαλθανίζων τὰς γραφεῖσας ἀναμνήσεις
ἐναυσμα εὐρίσκω θάλπον νῦν τὰ στήθη τὰ ψυχρά,
κ' εἰς τὸ ἀνελπι παρόν μου
μεταγγίζω λεληθότως ἀναζῶν τὸ παρελθόν μου.

1880

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΑΜΠΕΛΑΣ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΒΛΑΧΟΥ
Ο ΕΡΩΤΑΣ ΣΟΥ

(κατὰ τὸν Hugo)

Ἄς ψάλλουν ὄλα τὰ πουλιά,
ἄς τραγουδῆ τ' ἀηδόνι
ἢ ἐδικὴ σου ἢ λαλιὰ
ὄλα τ' ἀπογομῶνει.

Ἄς ἔχ' ἢ ἀνοιξὴ σολὴ
τὰ λούλουδα τ' Ἀπρίλη
κανένα δὲν μοσκοβολεῖ
ἄν τὸ δικό σου χεῖλι.

Ἄς λάμπη εἰς τὸν οὐρανὸ
τὸ πειδὸ λαμπρὸ ἀστὲρι
τὸ μάτι σου τὸ γαλχνὸ
εἶν' ἄστρο χωρὶς ταῖρι.

Τ' ἄστρο ἐκεῖνο τὸ λαμπρὸ,
τ' ἀηδόνι τῆς λαλιᾶς σου,
τὸ χεῖλό σου τὸ δροσερὸ,
εἶναι.....ὁ ἐρωτάς ΣΟΥ!

ΣΚΕΨΙΣ

Ὁ φτωχὸς δυστυχισμένος μὲ τὰ δάκρυα ξεθυμαίνει
Καὶ γνωρίζει, κ' ὑποφέρει: ὅπως ζῆ γιὰ νὰ πεθαίνη.

Α. ΚΑΥΟΚΕΦΑΛΟΣ.

ΔΥΟ ΕΘΝΙΚΑ ΜΑΣ ΠΟΙΗΜΑΤΑ *)

Α.

IL BLOCCO DELLA GRECIA.

Η non mai visto obbrobrioso scempio
 È già compito, ed ecco son bogati
 Barbaramente della Grecia i lidi!
 Questo grande misfatto in le tue schede,
 O Istoria, scrivi! Contro l' Eroina
 Cinque pirati si scagliano uniti,
 E voglionle bruttar le belle membra,
 Ed un tien le man,—l' avvincon gli altri.

Quella che inventa i danni ed i tormenti,
 E che vendette Parga, all' ara infame
 Conduce l' Eroina, e, veh, di Riga
 Il carnefice insieme coi tiranni
 Dell' Alemagna, e i vincitor di Lissa!!
 E quel Giuda, che tien la Croce in mano,
 Rinegando il suo Dio, l' onore e i sensi
 Di un grato cor, attendono la fine
 Del di lei vergognoso vitupero!

Ahi! guardate: la opprimon di concerto
 Quei cinque sanguinari, e spuderati
 Un narcotico nappo appressan essi
 Alle sue labbra, ma combatte e lotta
 Contro loro la Vergine, e s' oppone
 A quell' atto vandalico, nè lascia
 Che sfamino su lei le breme gli empii.
 O popoli, vi prenda alfin pietade
 Della Vergine oppressa, e contro i crudi
 Tiranni ed i pirati vi scagliate!
 Corfù 27 Aprile (s. v.) 1886.

Β.

LO SCIOGLIMENTO DEL BLOCCO.

La ria banda dei cinque sanguinari
 Pave l' ira dei popoli, su cui
 Risplende il Sol, nè ardisce da sè stessa
 A recar disonore all' Eroina:
 Ma strage a lei appresta e tradimento
 E con un vile oprar,—e dolce amore
 E falsi sensi a lei mostrando, intante
 Del carnefice in mano, di ritorte
 Avvinta, la consegna di nascosto!

*) Τα άνωτέρω ποιήματα του περιλημένου ήμιν συνεργάτου κ. Π. Σκαλτσούνη έδημοσιεύθησαν τὸ πρῶτον «Ελληνιστί εν τῷ «Ρήγα Φερραίου», Κερκύρας, τήν δὲ νῦν δημοσιευομένην μετάφρασιν αὐτῶν ἐπιλοπόνησεν ὁ καί τὸν ἕμνον τῆς Ἐλευθερίας τοῦ Σολωμοῦ ἐπιτύχως μεταφράσας ἀξιότιμος κ. Γονέμης.

Il carnefice pronto, e armato a scure
 Si scaglia di repente a tradimento
 Contr' essa, avvinta in ceppi; ma costei
 Dell' una mano frange le ritorte,
 E impugna il ferro, e d' una man combatte.
 Tigre divien e morde, e quale Erinni
 Atterra il carnefice suo ferito a morte.

Le genti tutte applaudono, ammirando
 Di Maratona e di Platea la Diva;
 E i ladroni a salvar tentano intanto
 Il carnefice suo, e l' asta in mano
 Frangono ad essa quei tristi Pilati
 Delle nazioni! L' Eroina nostra
 Inerme si trovò, ma pur ricolma
 Di gloria sfolgorante, ed i pirati
 S' involarono a Suda svergognati.

Corfù 29 Maggio (s. v.) 1886.

ΔΕΝ ΕΙΝΕ ΕΡΩΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΚΟΣΜΗΤΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΙΑΔΟΣ

VITTORIA AGANOR

Μεταφρασθέν υπό Κωνσταντίνου Τριανταφύλλη.

Ἄχ! μήτε ἤξούρω τί νά εἰπῶ γιά τοῦτο ποῦ ἴδω μέσα
 Στά στήθιά μου ταραίζεται καί πάντοτε σπεράζει.
 Μήτε ἔμπορῶ παραμικρῆ ἐξήγησι νά δώσω
 Για ἄκείνο, ποῦ εἶναι, ἀλλοίμονο, ζωῆ μου καί μαρτύριο.

Ἔρωσ δέν εἶνε, δέν εἶνε! Ἡ νέα μου καρδιά
 Τόν πίρεψεν ἕναν καιρὸ κ' εἶδ' ὄνειρα θανάτου.
 Τὸ πάθος πῶχω σὴν καρδιά τόν ἔρωτα δέν μοιάζει...
 Εἶν' ὑψηλὸ κ' ἐλεύθερο, περίφανο, μεγάλο.

Συχνά τὸ βράδυ ποῦ ἡ βοή τῆς ἐργασίας παύη,
 Κι' ἀκούγεται μακρὰ μακρὰ ἕνα γλυκὸ τραγοῦδι
 Μέσα σου, κάμπους ποῦ πετοῦν κωλοφωτιαῖς τριγύρω,
 Ἡ μουσική του δύναμις μ' ἔκαμε νά δακρῶσαι.

Στὴν ἄγρια, σὴν τρομερῆ τὴν ὄψι τῆς θαλάσσης
 Ποῦ πολεμοῦν τὰ κύματα μαζὺ μὲ τὸν ἀγέρα,
 Καί σποῦν ἄν τριχῆς αἱ τριχαῖς καί πέφτουν τὰ κατάρτια
 Ἀκίνητη μ' ἐκράτησε τ' ἀλλάγητό μου πάθος.

Και όταν απ' τον ουρανόν κατέβαινε αναμμένο
 Γ' ασροπελέκι γά βουνά κι' από μακρὰ μιλούσε
 Μέσα γά σύγνεφα ή βροντή μ' όργή και μεγαλειό,
 Έκει αυτό με θέλησε ν' ακούσω την άντάρα,

Κ' ήθελα απ' τον σενόχωρο τουτον έδω τον τόπο
 Σάν τον άνεμοσρόβιλο 'λεύθερη να πετάξω.
 'Πάνω σόν κόσμο τον μικρό ν' ανοίξω τά φτερά μου
 Και ν' αγκαλιάσω ήθελα τό άπειρο....τήν πλάσι.

Σάν τό γεράκι ήθελα εκεί ψηλά να τρέξω,
 Έκει ψηλά που δέρονται τά σύγνεφα κι' ο άγέρας
 Να τό γυρέψω, να τό βρω τό μουσικό μου πάθος,
 Και να τ' άρπάξω απ' εκεί σήν γή για να τό φέρω.

'Ερω; δέν εινε, δέν εινε! 'Η νέα μου καρδιά
 Τόν πίστεψεν έναν καιρό κ' είδ' όνειρα θανάτου!
 Τό πάθος πώχω σήν καρδιά τον έρωτα δέν μοιάζει,
 Είν' ύψηλό κ' ελεύθερο.....περίφανο.....μεγάλο.

ΤΡΑΓΟΥΤΑΚΙ

Τό πρώτο άσρο 'στά 'ψηλά
 τρεμουλιασό προβάλλει,
 τό κύμα ήμερο κυλά
 και πέφτει 'στ' ακρογιαλι.

Για σέν', αγάπη μου, γελά
 τ' αγέρι 'στά πλατάνια,
 για σέναν' ακτινοβολά
 τό άσρο 'στά ουράνια.

Τό άγεράκι χαρούπό
 τά φύλλ' ανακατόνει,
 και με χαρούμενο σκοπό
 γλυκολαλεί τ' άηδόνι.

Για σέν' άφρό 'στήν άμμουδιά
 τό κάθε κύμ' άπλόνει,
 για σένα μέσα 'στά κλαδιά
 γλυκολαλεί τ' άηδόνι.

Γύρω, τριγύρω σιγαλιά
 άπλώνεται με χάρι
 και 'στ' ουρανού την αγκαλιά
 κυλιέται τό φεγγάρι...

Για σένά πίσ' απ' τό βουνό
 τό φεγγαράκι βγαίνει,
 για σένα κλαίω και πονώ,
 ξανθή μου αγαπημένη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΕΠΕΤΑΞΕ!

Τώρα 'ς του Μάι ταις δροσιαις
 'ς ένα κλαρι 'π' άνθουσε
 μικρό πουλάκι έρχόντανε
 γλυκά και 'τραγουδούσε.
 έλεγες με τό λάλημα
 δροσιά να του χαρίζη,
 και τό κλαράκι άνθίζει
 και γέρνει φουντωτά.

Του 'π'ήρ' άγέρας τό φτερά
 κ' επέταξε και πάει
 άλλου θε ναυρε συντροφιά
 και δέν αποζητάει
 ένα μικρό φτωχό κλαρι
 'που 'ντροπαλά 'χε άνθίσει,
 για να καλοκαρδίση
 τ' άηδόνι 'ς τη φωλιά.

'Αδερφωμένα, ταιριαστά
 μ' εκείνα τά τραγούδια,
 περίφανα έκοσκίνιζαν
 τριγύρω τους λουλούδια.
 κ' έγέρνανε τά φύλλα τους
 μ' αγάπη να δεχτούνε
 εκείνο π' αγαπούνε
 τ' άηδόνι τό μικρό.

Τώρα 'που μένει μοναχό
 τά φύλλα του σκορπιώνται,
 γέρνουν χλωμά 'ς τό δέντρο τους,
 μαραίνονται και σθύνονται,
 γιατί δέν έχει συντροφιά,
 γιατί δέν καρτερούνε
 τ' άηδόνι τους να ιδούνε
 και πάλι μιá φορά.

Μά τά πουλιά έχουν φτερά
 και φεύγουν και πετάνε,
 'βρίσκουν έδω κ' εκεί κλαριά
 και πέν' και τραγουδάνε.
 και για πολλά μερόνυχτα
 τό δέντρο αποζητούσε
 τ' άηδόνι 'που λαλούσε
 'ς την πρώτη του αγκαλιά.

'Αλλά τό δέντρο εϊμ' εγώ
 και τό κλαρι ή καρδιά μου
 τά φύλλα 'που μαραίνονται
 τά νηάτα τά δικά μου
 και τό πουλι 'που 'πέταξε,
 αλήθεια, είν' εκείνη
 'που φεύγοντας μ' αφήνει
 σκοτάδι 'ς την καρδιά.

Μάϊος 1884

Ν.ΙΩ. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ

Η: ΔΥΟ ΑΓΓΑΙΣ

Φέγγει 'στόν ουρανό τό ύστερο αγέρι
 Και σιωπηλά τον κόσμο χαιρετάει,
 'Που με τό πρώτο τής αύγής άέρι
 'Η κόρ' ή ποθητή γλυκά ξυπνάει
 Τήν προσευχή 'στόν Πλάστη ναπροσφέρει
 Και μύριας εύωδιαίς γύρω σκορπάει,
 'Που ή κορασιά τό βλέμμα της σηκώνει
 Και τά λευκά τά χέρια της σαυρώνει.

'Στήν ώμορφιά τον Πλάστη άναζητάει
 Μ' άνέκφραστο χαμόγελο τό σώμα
 'Στό δροσερό τό πρόσωπο σκορπάει
 Χέρι χρυσό τό πορφυρένιο χρώμα
 'Η κόμη ή χρυσή λαμποκοπάει,
 Πλειά λαμπυρή άφ' τό χρυσάφι άκόμα
 'Αστράφτουντάμαλλια, λάμπουντάκάλλη,
 Καινούργι' αύγή γυρεύει να προβάλλη!

ΣΤ ΝΑΟΥΤΖΟΚΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΙΚΕΛΑ

Ο ΣΟΛΩΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΦΩΣΚΟΛΟΝ

Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τοῦ Σολωμοῦ

Ἐθρήνησε ἡ Ζάκυνθος, ψυχὴ μακαρισμένη,
τὴν μέρα ὅπου σ' ἐδίωξε μακριὰ τῆς κακῆ Μοῖρα,
καὶ πικραμένη ἄκουσε τὴν θεϊκὴ σου λύρα
Ἰταλικά νὰ τονισθῇ, καὶ ξένους νὰ εὐφραίνῃ.

Καὶ τώρα πῶς πικρὰ θρηνεῖ, καὶ κλαίει ἀπελπισμένη
τὸ θάνατό σου, καὶ κτυπᾷ τὴν μιὰ σ' τὴν ἄλλη χεῖρα,
καὶ κράζει: Ὡς κι' ἀπ' τὸ κορμὶ μένω ἡ ἔρμη χήρα
αὐτοῦ ποῦ δόξα ἀπέκτησε καὶ μνήμα εἰς γῆν ξένη!

ὦ! γιὰ τὴν δόξα σου αὐτὴ τὴν ξένη, γιὰ τὴν φήμη
ὅπου ἐσκόρπισε παντοῦ ὁ νοῦς κ' ἡ ἀρετὴ σου,
γιὰ τῶν μεγάλων ἔργων σου τὴν αἰωνία μνήμη.

ἂν θέλῃς ἡ πατρίδα σου νὰ μὴ βαρυστενάξῃ,
καὶ νὰ μὴ κλαίῃ ποῦ γι' ἄλλη γῆ ἀντήχησε ἡ φωνή σου,
κάμε νὰ γεννηθῇ γι' αὐτὴν ἕνας ποῦ νὰ σὲ μοιάζει!

ΣΑΤΥΡΑ ΝΙΚ. ΚΟΥΤΟΥΖΗ

(ἐξ ἀνεκδότου ἰδιογράφου του)

Μ' ὄλον ποῦ ἡ φύσις ἔκαμε τὰ ζῶα νὰ ὑποταχθοῦσι
Ἐ τὸν ἄνθρωπο, κι' ὡς κύριον ἔχουν νὰ τὸν θωροῦσι,
Δὲν ἠμποροῦσασι πηλεῖο τὰς τόσαις δυσυχίαις
Νὰ ὑποφέρουν τὰ πτωχὰ, καὶ καταδυναστεύαις,
Μὲ τὰς ὑποταίαις οἱ ἄνθρωποι αἰώνια τὰ κρατοῦσαν
Κι' ὡς νὰ—ἦταν! ἀνωφέλευτα ἔτσι δὲν τ' ἀψηφούσαν.
Μάλιστα ἔς τὴν κυβέρνησι τ' ἀφίναςι δεμμένα,
Οἱ ἀσπλαγχοί, καὶ νηστικά, τὰ πολυπαιδεμμένα.
Γι' αὐταῖς τὸ αἰτίαις, τὸ λοιπὸν, κι' ἄλλαις πολλαῖς ἀκόμα,
Ὅπου δὲν σέκουσι καλὰ ἔξὲ κανενὸς τὸ σῶμα,
Ἐμαζωθῆκαν ὅλα τοὺς γιὰ νὰ συνομιλήσουν
Τὸ τί ἔχουν ν' ἀκοκάμωσι, καὶ τί ν' ἀποφασίσουν.
Ἄρχισ' ὁ Ταῦρος, τὸ λοιπὸν, κ' ἔλεγεν ὁ καυμένος,
Τοῦς ἰδρωτας ὅπ' ἔχυνεν εἰς τὸν ζυγὸ δεμένο.—

«Διὰ νὰ γεωργήνουμε τὴν γῆ κι' αὐτὴ καρποῦς νὰ δίνη
Τῆς ἀχαρίστου πολιτείας χορτάτη ν' ἀπομείνῃ.
Κ' ὕστερα, λέει, γι' ἀντάμειψι, ἡ ἀσπλαγχνὴ ψυχὴ τους
Μᾶς ἀσκηώνει τὴν ζωὴ, διὰ τροφὴ δική τους.
Ὡς νὰ μὴν εἶχαν ἄλλο τι ἔς τὸν κόσμον διὰ νὰ ζήσουν,
Παρὰ μὲ κρέας ἀπὸ ἐμᾶς τὴν πεινὰ τους νὰ σβύσουν!»
Ὁ Ταῦρος τελειώνοντας ἀρχίσαν οἱ γαιδάροι
Ὅλοι μὲ μιᾶς γκαρίζοντας ζητῶντες διὰ χάρι
Δεύτεροι νὰ μιλήσωσι, νὰ εἰποῦσι τὸν καυμὸ τους,
Νὰ φανερώσουν καὶ αὐτοὶ τὸν πόνο τὸν δικὸ τους.
Ὅλαις ταῖς σαμαροπληγαῖς ὅπ' εἶχασι ἐδείχναν,
Καὶ ταῖς ραβδίαῖς ἐλέγασι ποῦ ὀλημερνὶς τὸ ἐροίχταν.
Κ' εἰς τὰλλα ζῶα ἐδέοντο, ἂν τύχη καὶ νικήσουν,
Νὰ βάλουν ἀπ' αὐτοὺς κριτὰς ἔς τὸ θρόνον νὰ καθήσουν.
Νὰ ἐκδικηθοῦσι καὶ αὐτοὶ γιὰ ὅσα τοὺς ἐκάναν
Οἱ ἄνθρωποι ποῦ εἰς βάσανα τυραννικά τὸ ἐβάναν.
Πλειότερο δὲν μποροῦσασι οἱ χοῖροι νὰ βασιλεύουν
Κ' ἔμπροσθε γκουρουνίζοντας ἔς τὸν Ἄρχηγὸ πηγαίνουσαν.
Μὲ δάκρυα, μὲ γεναγμούς, σκύπτουν, τὸν προσκυνοῦσι,
Κι' ἀρχίζουν μὲ παράπαν τὸ δίκη τους νὰ εἰποῦσι.—
«Τί ἄδικον ἐπράξαμε νὰ μᾶς ἐξοστρακίσουν
Κ' ἔτσι ἄδικα εἰς θάνατον νὰ μᾶς ἀποφασίσουν;—
Ἐτοῦτο ἐγνωσθήκασι καὶ δὲν θωροῦν τὴν χρεῖα
Ὅπ' ἔχει ἡ Πατρίδα μας, κι' ὅπου εἰν' αὐτοὶ αἰτία;
Γι' αὐτὸ, μέγ' Ἀρχισράτῃγε, ἂν θῆς νὰ κάμῃς κρίσι,
Νὰ συνελθῇ κι' ὁ τόπος μας πριχοῦ ν' ἀποβυθίσῃ,
Ἄπ' τὸ δικὸ μας κύτταξε τὸ Τάγμα νὰ διαλέξῃς
Τοὺς πλέον προεσσότερους συνδίχους νὰ ἐκλέξῃς.
Καὶ θῆλ' ἰδίῃς Κυβέρνησι καὶ φτήνιας εἰς τὸν τόπον
Θὰ συνελθοῦν ὅλ' οἱ πτωχοὶ μὲ κάθε λογῆς τρόπον.
Ἐμεῖς δὲν θῆ ν' ἀρπάξουμε καθὼς αὐτοὶ ἀρπάξουν,
Ἐποῦ γιὰ νὰ κλέπτουν γνοιάζονται καὶ τὸ πὼ δὲν κυττάζουν!»
Ὅλα λοιπὸν ἐσκούξασι, τὰ δίκη τους ἐλέγαν,
Κ' ἐκδίκησιν ὀγλίγωρα ζήτησασι κ' ἐκλαῖγαν.
Κι' ἀπόκρυφ' ἀποφάσισαν τὴ μάχη νὰ κινήσουν
Εἰς ὅσους τὰ ἐπαίδευσαν καὶ νὰ τοὺς ἀφανίσουν.
Δι' ἀρχηγὸν τοὺς εἶχασι Λεοντάρη ἐκλελεγμένον
Ἐνα τὸ πλέον δυνατὸν, τρανὸ καὶ ἀνδρειωμένον,
Λοιπὸν διεσκορπίσθησαν γιὰ νὰ ἐτοιμασθοῦσι,
Κι' ὅταν λαλήσ' ἡ σάλπιγγα εὐθὺς νὰ συναχθοῦσι.

Ἄλλὰ ἡ ἀκράτατος τύχη ποῦ μεταβάλλει
 Τὴν εὐτυχίαν τῶν πολλῶν σὲ συμφορὰ μεγάλη,
 Ἐκαμὲ κ' εἶδαν ἔξαφνα ὅσα ἐτοιμασθῆκαν
 Ὡς τῆς Μεδούσης κεφαλὴν καὶ λίθινα ἐγινήκαν.
 Κί' ὅλα τὰ ζῶα ἀκίνητα στέκουν καὶ σιωποῦσι.
 Καὶ οὔτε πλέον συλλαλοῦν εἰς ὅσα καὶ ἂν θεωροῦσι.
 Τὸ ἴδιον σιωπῶ κ' ἐγώ... μάλιστα ποῦ νυστάζω,
 Καὶ τὸν Μορφέα βοηθὸν τώρα εἰ τὴν κλίνην κράζω.

Ἐν Ζακύνθῳ τὴν 13 Ἀπριλίου 1800.

Σ. Δ. Τὸ δημοσιευόμενον τοῦτο αὐτόγραφον μετὰ πλείστων ἄλλων τοιούτων ἀνεκδότων τοῦ δηκτικωτάτου σατυρικοῦ Κουτούζη, ὀφείλομεν εἰς τὴν εὐγενῆ μέριμναν τοῦ περιληψμένου ἡμῖν κ. Ι. Δ. Μάργαρη πρὸς ὃν καὶ δημοσίᾳ ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας.

ΟΥΓΟΥ ΦΩΣΚΟΛΟΥ

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΙΑΚΩΒΟΥ ΟΡΤΙΣ

(Μετάφρασις Γ. Κ. Σφήκα)

28 Ὀκτωβρίου

Σίγα σίγα—ἐπάρχουσιν ἡμέραι καθ' ἃς δὲν δύναμαι νὰ δώσω πίσιν εἰς ἐμυτόν· δαίμων τις μὲ φλέγει, μὲ ταράσσει, μὲ καταβιβρώσκει. Ἴσως μεγάλην ἔχω γνώμην περὶ ἐμυτοῦ, ἀλλὰ μοι φαίνεται ἀδύνατον ἢ πατρὶς ἡμῶν νὰ περιφρονηθῇ τοσοῦτον, ἐνῶ ἐναπολείπεται ἡμῖν ἀκόμη μία ζωὴ. Τί πράττομεν ζῶντες καὶ κεννάω; μεμψιμοιροῦντες; ἐν τούτοις μὴ πλέον μοι ἀνακρήσῃ καὶ περὶ τούτου, σὲ ἐξορκίζω. Ἀφηγούμενος τὸ πλῆθος τῶν ἀθλιότητων ἡμῶν μ' ἐλέγχεις ἴσως; διότι μένω ἐνταῦθα ἐν ἀδρανεῖα; Κκι δὲν ἐννοεῖς ὅτι δι' ἀπειρίαν μὲ σπαράσσεις μαρτυρίων; Ἐὰν εἰς μόνος ἦτο ὁ τύραννος, οἱ δὲ δεῦλοι ὀλιγώτερον ἀποβλακωθέντες, ἢ χεῖρ μου φρεῖ; ἀλλ' ὁ ἐπὶ δειλία μεμφομένός μου τώρα, ἐπὶ ἐγκλήματι θὰ μὲ κατηγορεῖ τότε, αὐτὸς δὲ οὗτος ὁ σοφὸς ἐν ἐμοὶ θὰ ἔκτειρε τὴν μανίαν τοῦ παράφρονος ἢ τὴν βουλήν τοῦ ἀνδρείου. Τί θέλεις νὰ ἐπιχειρήσωμεν μεταξὺ δύο ἰσχυρῶν ἐθνῶν, ἔχθραν καὶ αἰώνιον μῖσος πρὸς ἀλλήλα ὁμοσάντων καὶ τὰ ὅποια συναδελφοῦνται μόνον ὅπως ἐπιβάλλωσι δεσμὰ, καὶ τῆς βίας μὴ ἰσχυροῦσης; οἱ μὲν ἀπατῶσιν ἡμᾶς; διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς ἐλευθερίας, οἱ δὲ διὰ τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ· ἡμεῖς δὲ πάντες, διετραρμένοι ὑπὸ τῆς ἀρχαίας δουλείας καὶ τῆς νέας

ἀκολασίας, γενάζομεν χαμερπεῖς δούλοι, προδοθέντες, πειναλέοι καὶ οὐδέποτε ἐξεγειρόμενοι οὔτε ὑπὸ τῆς προδοσίας, οὔτε ὑπὸ τῆς πείνης.— Ἄχ, ἐὰν ἠδύναμην θὰ ἔθαπτον τὴν οἰκίαν μου, τοὺς προσφιλεστέρους μου, καὶ ἐμὲ αὐτόν, ἵνα μηδὲν ἀρήσω, μηδὲν τὸ δυνάμενον νὰ καταστήσῃ τούτους ὑπερηφάνους ἐπὶ τῆ παντοδυναμίᾳ αὐτῶν, καὶ τῆ δουλείᾳ. Καὶ ὑπῆρξαν λαοὶ οἵτινες ὅπως μὴ ὑποταχθῶσιν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, τοὺς μεγάλους τούτους κλέπτας τοῦ κόσμου, ἐπυρπόλησαν τὰς οἰκίας των, τὰς συζύγους των, τὰ τέκνα των καὶ ἑαυτοὺς, θάπτοντες ὑπὸ τὰ ἐνδοξα ἐρείπια καὶ τὴν σποδὸν τῆς πατρίδος των, τὴν ἱερὰν ἀνεξαρτησίαν των.

4 Νοεμβρίου.

Ἐχω καλῶς, καλῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὡς ἀσθενὴς καθείδων καὶ μὴ αἰσθανόμενος τοὺς πόνους ὀλοκλήρους δὲ ἡμέρας διέρχομαι παρὰ τῷ Κ.ω Γ*** ὅστις ὡς υἱὸν τοῦ μὲ ἀγαπᾷ· αὐτὸς ἐμαυτὸν ἀφίνω ἀπατώμενον, ἢ δὲ κατ' ἐπίρασιν εὐδαιμονία τῆς οἰκογενείας ἐκείνης μοι φαίνεται πραγματικὴ, καὶ ἐμὴν νομίζω ταύτην. Πλὴν ἂν δὲν ἦτο ὁ μνηστὴρ ἐκεῖνος, διέτι πράγματι—οὐδένα μισῶ, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους ἔχω ἀνάγκην μακρόθεν μόνον νὰ βλέπω.—Ὁ πενθερὸς τοῦ συζύγων μοι αὐτόν ἐπλεκε χθὲς τὸ ἑσπέρας μακρὸν πανηγυρικὸν αὐτοῦ, καλὸς, ἀκριβὴς, καρτερικὸς! καὶ τίποτε ἄλλο. Καὶ ἐν ἀγγελικῇ τελειότητι ἂν κατέχη τὰ προτερήματα ταῦτα, ἂν ἔχη τὴν καρδίαν καίποτε οὕτω νεκράν, καὶ τὸ δικανικὸν ἐκεῖνο πρόσωπον, τὸ οὐδέποτε ἐμψυχούμενον οὔτε ὑπὸ τοῦ μειδίσματος τῆς ἀγαλλιάσεως, οὔτε ὑπὸ τῆς γλυκεῖας σιγῆς τῆς εὐσπλαγχνίας, κατ' ἐμὲ ἔσται μία τῶν ἀνανθῶν ἐκείνων βοδωνῶν, τῶν ὁποίων φοβοῦμαι τὰς ἀκάνθας. Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐὰν τὸν ἐγκαταλείψῃ εἰς μόνον τὸ ψυχρὸν καὶ ὑπολογιστικὸν λογικόν; διστραμμένος καὶ χαμερπῶς διετραμμένος.—Πλὴν ὁ Ὀδοάρδος γνωρίζει μουσικὴν· παίζει καλῶς τὸ ζατρίκιον, τρώγει, ἀναγινώσκει, κοιμᾶται, περιπατεῖ, καὶ ὅλα πράττει μὲ τὸ ὥρολόγιον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ὁμιλεῖ μετ' ἐμράσεως μόνον ὅτε ἐξυμνεῖ τὴν πλουσίαν καὶ ἐκλεκτὴν βιβλιοθήκην του. Ἄλλ' ὅτε σομφωδῶς μοι ἐπαναλαμβάνει, πλουσία καὶ ἐκλεκτὴ, καταλαμβάνομαι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ἵνα ἐπισήμως τὸν διαψεύσω. Ἐὰν τὰ ἀνθρώπινα παραληρήματα τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐπιστημῶν καὶ διδασμάτων γραφέντα καὶ τυπωθέντα καθ' ἅπαντας τοὺς αἰῶνας, περιορίζοντο εἰς μίαν χιλιάδα τόμων τὸ πολὺ, νομίζω ὅτι ἡ τῶν θνητῶν οἴσις δὲν θὰ εἶχε μείζονας ἀπαιτήσεις—καὶ πάντοτε μὲ τὰς παρεκβάσεις ταύτας.

Ἐν τούτοις ἀνέλαβον τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς μικρᾶς ἀδελφῆς τῆς Θηρεσίας· τὴν διδάσκω ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν. Ὅταν εἶμαι παρ' αὐτῆ

ἡ φυσιολογία μου φαιδρύνεται, ἡ καρδία μου εἴπερ ποτε ἀγάλλεται καὶ μυρίας κάμνω παιδιάς. Ἄγνοῶ διατὶ ὅλα τὰ παιδία μὲ ἀγαπῶσι. Καὶ ἡ μικρὰ ἐκείνη κόρη εἶναι χαρίεσσα, ξανθὴ καὶ βοσρυχώδης τὴν κόμην, μὲ κυανοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς, μὲ παρσίας ὁμοιάζουσας πρὸς ῥόδα, δροσερὰ, λευκὴ, φυσίγαθος, φαίνεται τετραετής Χάρις. Ἄν τὴν ἐβλεπες πῶς τρέχει πρὸς με, πῶς ἐμπερδεύεται μεταξύ τῶν γονάτων μου, πῶς μὲ φεύγει ἵνα τρέξω κατόπιν τῆς, πῶς μὲ ἀρνεῖται ἐν φίλημα καὶ ἔπειτα αἴφνης προσκολλᾷ τὰ χειλάκια τῆς ἐκείνα εἰς τὸ στόμα μου! Σήμερον ἤμην ἐπὶ τῆς κορυφῆς δένδρου δρέπων καρπούς· τὸ μικρὸν καὶ χάριεν ἐκεῖνο πλάσμα ἔτεινε τὰς ἀγκάλας, καὶ ψελλίζον μὲ παρεκάλει διὰ τὸν Θεὸν νὰ μὴ πέσω.

Ὅποσον ὠραῖον φθινόπωρον! Χαῖρε Πλούταρχε! κρατῶ αὐτὸν ὑπὸ μάλης κεκλεισμένον. Ἀπὸ τριῶν ἤδη ἡμερῶν διέρχομαι τὴν πρῶτὴν πληρῶν κάνισρον σαφυλῶν καὶ ῥοδακίνων, ἅτινα καλύπτω διὰ φύλλων, βαινῶν δ' ἔπειτα παρὰ τὸν ῥύακα καὶ ἀφιχθεὶς εἰς τὴν ἑπαυλιν ἀφυπνίζω τὴν οἰκογένειαν ὅλην ἄδων τὸ ἀπμάτιον τοῦ τρυγετοῦ.

12 Νοεμβρίου

Χθὲς ἡμέραν ἑορτῆς ἐν ἐπισημότητι μετεφυτεύσαμεν τὰς τοῦ παρακειμένου λοφίσκου πίτυς ἐπὶ τοῦ ὄρους ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὁ πατήρ μου ἐπίσης προσεπάθει νὰ γονιμοποιήσῃ τὸ ἄγονον τοῦτο ὄρος, ἀλλ' αἱ κυπάρισσοι τὰς ὁποίας εἶχε θῆσει δὲν νυδοκίμησαν, αἱ δὲ πίτυες εἶναι ἀκόμη νεαραί. Τῇ βοηθείᾳ ἐργατῶν τινῶν, ἔρξα τὴν κορυφὴν, ἀφ' ἧς πίπτει τὸ ὕδωρ, διὰ πέντε αἰγείρων, σκιάζων τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν διὰ πυκνοῦ δασυλλίου τὸ ὅποιον πρῶτον θὰ χαιρετίζεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὅτε φωταυγῆς θὰ προβαίη ἐκ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων. Καὶ τῶντι χθὲς ὁ ἥλιος φωταυγέστερος τοῦ συνήθους ἐθέρμαινε τὸν ὑπὸ τῆς ὀμίχλης τοῦ θνήσκοντος φθινοπώρου ψυχρανθέντα ἀέρα. Αἱ τοῦ χωρίου νεάνιδες ἤλθον περὶ τὴν μεσημβρίαν μὲ τὰ ἑορτια αὐτῶν περιζώματα, εἰς τὰ παιγνίδια καὶ τοὺς χοροὺς παρεμβάλλουσαι ἄσμάτια καὶ προπόσεις. Ἡ μὲν τούτων ἦτο ἡ νεόνυμφος, ἡ δὲ ἡ θυγάτηρ, καὶ ἄλλη ἡ ἐρωμένη τινὸς τῶν ἐργατῶν· καὶ ἠξέυρεις ὅτι οἱ ἡμέτεροι χωρικοὶ συνηθίζουσιν, ἐν καιρῷ μεταφυτεύσεως, νὰ μετατρέπωσι τὸν κόπον εἰς ἠδονὴν, κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν τῶν πάππων καὶ προπάππων αὐτῶν πιστεύοντες ὅτι ἄνευ τῆς κενώσεως τῶν ποτηρίων τὰ δένδρα δὲν δύναται νὰ μίζοβολήσωσιν ἐν τῇ ξένη γῆ.—Ἐν τούτοις μετὰ θυμηδίας ἐφανταζόμεν εἰς τὸ ἀπέχον μέλλον παρακλησίαν τινὰ χειμερινὴν ἡμέραν, ὅτε γέρον πολιοῦριξ βῆμα πρὸς βῆμα θὰ σύρωμαι ἐπὶ τῆς βακτηρίας μου ζητῶν ἀναψυχὴν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ὃν τοσοῦτον ἀγαπῶσιν οἱ γέροντες, χαιρετῶν τοὺς ἐκ τῆς

Ἐκκλησίας ἐξερχομένου· κευφότας χωρικοὺς, συντρόφους μου ὅτε ἡ νεότης ἐξωγόνει τὰ μέλη μας καὶ μετ' εὐχαριστήσεως γευόμενος τῶν καρπῶν, τοὺς ὁποίους, καὶ τοὶ βραδέως, θὰ παραγάγῃσι τὰ ὑπὸ τοῦ πατρός μου φυτευθέντα δένδρα. Μὲ ἀσθενῆ φωνὴν θ' ἀφηγῶμαι τότε τὰς ταπεινὰς ἱστορίας ἡμῶν πρὸς τοὺς ἐγγόνους ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, ἢ πρὸς ἐκείνους τῆς Θηρεσίας, οἵτινες πέριξ ἐμοῦ θὰ παίζωσιν. Ὅτε δὲ τὰ ψυχρὰ ὅστ' αὐτῶν μου θ' ἀναπαύωνται ὑπὸ τὸ πολυδένδρον τότε καὶ σκιερὸν ἐκεῖνο δασύλλιον, ἴσως ἐν ταῖς θεριναῖς ἐσπέραις μετὰ τοῦ περιπαθοῦς ψιθύρου τῶν φύλλων ἐνωθῶσιν οἱ στεναγμοὶ τῶν ἀρχαίων πατέρων τῆς κωμοπόλεως, οἵτινες ἐν τῷ ἔχῳ τοῦ ἐσπερινοῦ κώδωνος θὰ ἐπικαλῶνται εἰρήνην εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου, καὶ θὰ συσταίνωσι τὴν μνήμην αὐτοῦ εἰς τὰ τέκνα των. Καὶ ἐάν ποτε ὁ ἀπνυθηκὴς θεριστὴς ἔλθῃ νὰ δροισισθῇ ἀπὸ τοῦ καύσωνος τοῦ Ἰουνίου, θεωρῶν τὸν τάφον μου θ' ἀνακράξῃ· Οὗτος, οὗτος ἠπλωσε τὰς φιλοξένους ταύτας δροσοδόλους σκιάς!—Ὡ, φαντασιώσεις! καὶ πῶς δύναται ὁ μὴ ἔχων πατρίδα νὰ εἴπῃ ἐδῶ ἢ ἐκεῖ θ' ἀφήκω τὰ ὅστ' αὐτῶν μου;

ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Ἦτον ὡς ἄγγελος σεμνὸς—ἀκακὸς δὲ ὡς ὁ ἄμνός,
ἀγνὸς δὲ ὡς τὸ κρῖνον.—Κ' ἐδείκνυε πῶς ἐκτραφεὶς,
ὁ κύκνος οὗτος μέλλει.—Ὅρφεος ποιήσεως σοφῆς,
νὰ ψάλλῃ ἄσματα τρυφῆς—καὶ ἀρμονίας μέλη.
(Καρασούτσας)

Δὲν εἶναι ποιητικὴ ὑπερβολή· ὑπερῆξεν ἀκριβῶς ὁποῖος περιγράφεται ἐν τοῖς στίχοις τοῦ μελισταγοῦς αὐτοῦ συναδέλφου. Ἡ προφητεία τούτου δι' ἐκεῖνον ἐπληρώθη· ὁ ὕμνηθεις νεανίας ἐγνώσθη ὡς ἀνὴρ εἰς τὸ Πανελλήνιον ὑπὸ τὸν τίτλον «ἡ Ἀηδῶν τοῦ Βοσπόρου».

Ἡ λησμοσύνη, ἡ ὁποία ἀνταμείβει ἐν Ἑλλάδι τοὺς ἐργάτας τοῦ πνεύματος, δὲν ἠμπορεῖ νὰ κατέχῃ τὰς καρδίας ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν Ἥλιον Τανταλίδην. Μεταξὺ τούτων νύτυχῃσα νὰ συγκαταλεχθῶ καὶ ἐγώ· τὸν ἔσχον διδάσκαλον πολύτιμον καὶ φίλον πολυτιμότερον· τὸν ἐσπούδασα ὡς ποιητὴν, τὸν ἐξετίμησα ὡς ἄνθρωπον. Αἱ ὀλίγαι αὐταὶ καὶ ἀτελεῖς σημειώσεις, τὰς ὁποίας χαράσσω, ἔστωσαν φόρος εὐλαβῆς πλὴν μηδαμινός, ἀπέναντι τῆς ἀπείρου εὐγνωμοσύνης, τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι πρὸς τὴν μνήμην Του.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1818, ἐκ γονέων ἀπόρων, εἶδεν ὁ ποιητὴς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τοῦ ὁποίου οἶμοι! τόσῳ ταχέως, καὶ εἰσέτι ζῶν, εἴμαρτο νὰ στερηθῇ. Μὲ τὸν ζῆλον ἐκεῖνον καὶ τὴν προθυμίαν, ἡ ὁποία διεπέρα ὀλόκληρον τὴν ζωὴν του, ὡς ἡλιακὴ ἀκτὶς ὑέλινον πρίσμα, περιβάλλουσα αὐ-

τόν διὰ μαγικῆς αἴγλης, ἐπεράτωσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν τῇ πατρίδι του, ἔτυχεν ἀνωτέρων σπουδῶν καὶ πτυχίου ἐν τῇ Ἱερατικῇ σχολῇ τῆς Σμύρνης, καὶ ἠκολούθησε κατόπιν φιλολογίαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν. Ἡ παιδείσις του δὲν ἦτο ἐπιπόλαιος, μονομερὴς ἢ σχολαστικὴ, ὅπως ἡ τῶν σημερινῶν λογίων καὶ ποιητῶν· ὁ Τανταλίδης ἔμαθε, καθὼς ἔλεγον οἱ πάπποι μας, γερὰ ἑλληνικὰ, ἐκράτυνε τὸ πνεῦμά του διὰ τῆς φιλοσοφίας, διέπλασε τὴν καρδίαν του διὰ πολλῶν αἰθητικῶν μελετῶν. Δὲν περιώρισθη μόνον εἰς τὰ τεύχη τῆς βιβλιοθήκης του· εἰς αὐτὰ προσέθηκε καὶ δύο ἄλλα βιβλία: τὴν φύσιν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἐμελέτησε καὶ τὰ δύο συντόμως καὶ ἐπισταμένως, διὰ τοῦτο ἔγινε ὅποιος ἔγινε.

Πρῶτως ἔδωκε δαίγμα τῆς ποιητικῆς του ἰδιοφυίας, ἐκδοῦς ἐν Σμύρνῃ, ἐν ἡλικίᾳ ἑτῶν εἴκοσι καὶ ἐνός, τὰ περίφημα ἀλλὰ δυσεύρητα Παίγνια του. Εἶναι συλλογὴ ἀρκούντως ὀγκώδης ποιημάτων· πάντα, μηδενὸς ἐξαιρουμένου, εἶναι γεγραμμένα με τὴν χάριν, με τὴν ἀφέλειαν, κατὰ τε τὴν γλώσσαν καὶ τὴν διασκευὴν, με τὸσον πνεῦμα καὶ διορατικότητα, ὥστε ἀγνωστὴ κανεὶς ποῖον ἐξ ὄλων νὰ προτιμήσῃ. Τό γε ἐπ' ἐμοί, προκαλῶ τοὺς θαυμαστάς τοῦ Alfred de Musset, νὰ παρουσιάσωσιν ἐν καὶ μόνον στιχοῦργημα τοῦ γαλάτου χαριτογράφου, δυνάμενον νὰ παραβληθῇ κατὰ τὴν χάριν καὶ τὴν εὐφυίαν πρὸς τὸ «Γατάκι» καὶ τὸ «Κουρελάκι» τοῦ Τανταλίδου. Πάντοτε ἡ ἔμπνευσις του εἶναι πρωτότυπος καὶ ζωηρά· πάντοτε ἡ γλώσσά του—εἴτε δημώδης, εἴτε λογία, διότι ἀμφοτέραις ἐχρήσατο μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτυχίας—ἀμιγῆς, ἄψογος καὶ ρεῦσα· πάντοτε ἡ ὑφὴ τῆς στιχοῦργίας του καλλιτεχνικὴ, τὸ ὄλον ἀμίμητον καὶ συναρπάζον. Εἶναι βακχικὸς ἀνώτερος τοῦ Χριστοπούλου (μάρτυς τὸ ἐξάκουστόν του «Νᾶταν ἡ θάλασσα κρασί»)· εἶναι σατυρικός ἴσος σχεδὸν πρὸς τὸν Λασκαράτον· μετὰ τὸ «Ναυτόπουλό του» τὴν «προσευχὴν τοῦ στρατιώτου» καὶ ἄλλα φαίνεται φιλόπατρις ὅσον ὀλίγοι· εἶναι ὡς ἠθογράφος ἀμίμητος καὶ χαριτολόγος· ἐν πολλοῖς ἀντάξις τοῦ Heine. Βραδύτερον, ὠριμότερος ἤδη ἡλικίας, ἐξέδοτο τὰ αἰδιωτικά στιχοῦργήματα» (Γεργέστη 1860). Γὸ πῦρ τῆς σφριγώσης νεότητος ἀπεσβέσθη ἐν μέρει, ἀλλ' ὄχι ἐντελῶς· τὴν ὁ Τανταλίδης εἶναι περιπαθέστερος, συνετώτερος· ἡ νέα συλλογὴ δὲν ἔχει τὴν ἀξίαν τῆς πρώτης, πλὴν εἶναι σπουδαία ἀφοῦ μεταξὺ ἄλλων λαμπρῶν ποιημάτων ἀριθμεῖται καὶ ἡ τελευταία Ὡδὴ εἰς τὸν Μάϊον, ἡ διάσημος· διακρίνεται ἡ συλλογὴ διὰ τὴν γλώσσαν, καθαρῆσαν, ὡραίαν, ἐλέγχουσαν πόσον καλῶς ἦτο κατηρτισμένος ὁ Τανταλίδης. Τελευταῖον ἐξέδοτο ἐν Ἀθῆναις «Ἄσματα εἰς εὐρωπαϊκὴν μελωδίαν» τὰ μὲν φαιδρὰ τὰ δὲ σοβαρότερα, ἀλλὰ πάντα τανταλίδεια· ἔγραψε καὶ διάφορα πεζὰ ἄρθρα ἐν ἐφημερίσιν καὶ βιογραφίας.

Μόλις τὸ εικοστὸν ἑβδομον ἔτος ἦγεν ὁ ποιητής, ὅταν δεινὴ συμφορὰ ἐπληξέ τὰς νέας του ἡμέρας. Νύκτα τινὰ τοῦ Νοεμβρίου 1845 κατεκλίθη κατόπιν ψυχικῆς διαταράξεως, καὶ ἐξηγήθη φεῦ! τυφλός· ἔπαθον ἐξ ἄκου-

ρῶσεως οἱ ὀφθαλμοὶ του· καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον μελανὸς πέπλος τῷ ἀπέκρυπτεν ἐντελῶς τὸν κόσμον τὸν ὅποιον τόσον ἠγάπησε, κατόπιν ὁμῶς ἡ ἐπιστήμη ἠδυνήθη νὰ ἰάνῃ γωνίαν τινὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ του, διὰ τῆς ὁποίας ἐβλέπε ἀμυδρῶς τὰ ἐντικείμενα. Φρικώδης ἡ καταδρομὴ τῆς τύχης καὶ ἱκανὴ ν' ἀπελπίσῃ κάθε ἄλλον πλὴν τοῦ Τανταλίδου· ὁ πραῦθυμος καὶ ἀνεκτικὸς ἀνὴρ μ' ὄλον τὸ πάθημα δὲν ἀποβάλλει οὔτε τὴν φαιδρότητα του οὔτε τὴν εὐθυμίαν του· ἐξακολουθεῖ ἄδων καὶ μέλπων καὶ γελῶν· διδάσκει ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης ἀπὸ μνήμης ἐπὶ 30 ὅλα ἔτη (ἀπὸ τοῦ 1846) τοὺς ποιητὰς καὶ τὴν ρητορικὴν· καὶ, ἐνώπιον τῆς τεθλιμμένης οἰκογενείας του, ὡς αὐτὸς λέγει:

Στύλος πικρᾶς ὑπομονῆς καὶ καρτερίας κεῖται!

Ὁ χαρακτήρ του ἦτο πραῦς καὶ μελίχιος. Θερμὴ καὶ ἀκράδαντος πρὸς τὸν Θεὸν πίστις καὶ εὐσέβεια παραδειγματικὴ ἐχαρακτήριζον αὐτόν, ὡς βάλσαμα ταχέα καὶ βέβαια εἰς πᾶσαν θλίψιν καὶ δυστυχίαν. Ἐκ τῶν αἰσθημάτων τούτων ἐξέχυσε πολλὰ εἰς τοὺς στίχους του. Ἦτον ἀγνὸς καὶ ἑνάρετος, εἰλικρινὴς καὶ εὐθὺς, ὅσον οὐδεὶς ἄλλος ἀφ' ὅσους ἐγνώρισα ἐν τῇ μακρᾷ μου ζωῇ. Ἠγάπα τὰς διασκεδάσεις καὶ τὰς συναστροφὰς τῶν κυριῶν· ἔμελε μετὰ περιπαθῆ φωνῆν, κινῶν συχνάκις τὰ δάκρυα, καὶ διηγείτο μετὰ χάριτος, προκαλῶν ἄσβεστον γέλωτα. Πολλοὺς τῶν στίχων του ἔλαβον τὴν εὐτυχίαν νὰ γράψω ἐγὼ ἡ ἰδίᾳ, ἐκεῖνου ὑπαγορεύοντος. Διότι ὁ Τανταλίδης ἦτο καὶ ποιητὴς αὐτοσχέδιος. Ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι συγχρόνων του ἐξετίμα κυρίως τὸν Ραγκαβῆν, τὸν Σκυλίσσην καὶ τὸν Καρασούτσαν, ἀλλ' ἐξετιμᾶτο γενικῶς ὑπὸ πάντων.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη με ἐδίδαξε μετὰ ζήλου ἀφιλοκεροῦς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Ἐν τινι στιχοῦργήματι ἀπευθυνομένῳ πρὸς με κατὰ τινὰ πρώτην Μαίου, με προσκαλεῖ εἰς τὴν μελέτην τῶν ποιητῶν ὡς ἐξῆς:

Ὡ! μαῖευθῶμεν, θύγατερ,
εἰς τάλση τῶν ἀρχαίων
Ἑλλήνων συγγραφεῶν,
Ἑλλήνων αἰδῶν,

Τρυφῶντες εἰς τὸν Μάϊον
τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος,
ἧς ἄνθος μὲν πᾶς κλάδος,
πᾶν δ' ἄνθος ἀηδῶν.

Μ' ἀπεκάλει, ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας μας, ἐγγονήν. Ὅτε δὲ ἐγεννήθη ὁ Γρηγορίου μου, ἐπισκεφθεὶς με τὸν ἔλαβε δακρύων εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὸν ἠσπάζθη καὶ ἀνέκραξε: «Τώρα εἶμαι εὐτυχὴς ποῦ βλέπω γύρω μου καιδισέγγονα.»

Καίπερ τυφλὸς ἀπετόλμησέ ποτε (1858) εὐσεβῆ περιοδείαν καὶ προσκύνησιν ἀνά τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου προσεφώνησε τὴν μητέρα τῆς σεπτῆς ἡμῶν βασιλίσσης Ἀλεξάνδραν Γουλιελμίναν, δακρύσασαν ἐξ οἴκτου πρὸς τὸν φωταυγῆ τὸν νοῦν ἀλλ' ἐσκοτισμένον τοὺς ὀφθαλμοὺς ποιητὴν. Ἐπιστρέψας ἐκόμισέ μοι ὡραῖον εἰκονισμάτιον τῆς Ἀναστάσεως γεγλυμμένον ἐπὶ μαργαρι-

ποστράκου, τὸ ὁποῖον μετὰ τινων ἄλλων ἰδικῶν του πραγμάτων φυλάττεται ὡς κειμήλιον.

Εἰς τὰς ἀναμνήσεις ταύτας τοῦ θίου του τίθησι τέρμα ἡ ἀνάμνησις τῶν μικρῶν σελίδων τοῦ φιλοξενουντός με σήμερον δημοσιεύματος. Ὁ Τανταλίδης ἀπέθανεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, μόλις 58 ἐτῶν, τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος τὴν 31 Ἰουλίου 1876.

Ἐγραψαν ἐγκώμια περὶ αὐτοῦ ὄλαι αἱ ἐφημερίδες· ἐκτενεστέρας δὲ κρίσεις περὶ τοῦ ποιητοῦ ὁ Α. Ραγκαβῆς, ὁ Ι. Σκυλίσης, ἡ Madame Adam Juliette Lamber, ὁ Gemma κ. ἄ.

Περαίνουσα ὀφείλω νὰ προσθέσω μικρὰν τινα παρατήρησιν, οὐχὶ χωρὶς μυχίου τινος λύπης. Γνωρίζομεν ὅτι πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ ποιητοῦ δὲν ἀπαιτεῖται καλὸς ὁ σπόρος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ ἀγαθὴ· δηλονότι δὲν ἀρκεῖ τὸ ποιητικὸν ἄλαντον, εἶναι ἀνάγκη καὶ τῆς οὕτως καλουμένης περιρρεούσης ἀτμοσφαιρας. Ὁ Τανταλίδης ἐγεννήθη ποιητὴς μὲ ἄλαντον καὶ εὐφύϊαν—περὶ τούτου κανεὶς δὲν ἀμφιβάλλει· πλὴν ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς ἐποχῆς του δὲν ἦτο ποιητικὴ, καὶ οὐδεμία περίστασις ἀνεφάνη, δυστυχῶς, ἢν' ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κύκλου τῶν ἐξόχων μετριοτήτων, καὶ τὸν κατατάξῃ εἰς τὴν σεμνὴν χορείαν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν.

Δὲν πταίει αὐτὸς—οὐδ' εἶνε ὁ μόνος ἀτυχῆς. Καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι γεννηθέντων ποιητῶν ἠδικήθησαν, νομίζω, ὑπ' ἀμούσου καὶ ἀγόνου ἐποχῆς. Πρὸς ὑψηλοτέραν πτῆσιν δὲν ἀρκοῦσιν αἱ πτέρυγες μόνον· ἀπαιτεῖται συγχρόνως εὐνοϊκὸς ὁ πνέων καὶ προσωθῶν ἄνεμος.

Ἐγραφον ἐν Ζακύνθῳ κατ' Αὐγούστον 1886.

ΕΥΘΑΛΙΑ Δ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ.

Σ. Δ. Εὐχαρίστως καταχωρίζομεν εἰς τὸν Π. Ἀ ν θ ῶ ν α τὴν ἀνωθι βιογραφίαν συνταχθεῖσαν ὑπὸ τῆς εὐπαιδεύτου Κ. ας Ε. Ξενοπούλου, εὐαρεστηθείσης νὰ τιμῆσῃ τὸ ἡμέτερον περιοδικόν. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι καὶ ἄλλαι ἀξιοτίμοι Κυραὶ καὶ περὶ τὰ γράμματα μᾶλλον ὀσχολούμεναι δεσποινίδες, θ' ἀκολουθήσωσι τὸ παράδειγμα αὐτῆς, ὑπ' ὅψει μάλιστα ἔχουσαι, ὅτι καὶ δεκαενεαετίς δεσποινίς, ἡ Βιργινία Εὐαγγελίδου, εὐνοηθεῖσα ὑπὸ τῶν Μουσῶν, τὴν συνεργασίαν τῆς ἀμέως παρέσχεν ἡμῖν. Μὴ προσηῶσι δὲ, ἔστω καὶ βιογραφίας ἂν γράψωσι, νὰ πέμψωσι αὐτάς, διότι ναι μὲν τὴν σύνταξιν τούτων ανέλαβεν ὁ ἀκάματος καὶ εἰδικὸς περὶ ταῦτα συνεργάτης ἡμῶν κ. Δε-Βιάζης, ἀλλ' ὡς εὐγενῶς ὑπεχώρησε προκειμένον περὶ τῆς ἀξιοτίμου Κ. ας Ξενοπούλου, προθύμως θέλει ὑποχωρήσῃ καὶ πρὸ πάσης ἄλλης λάτριδος τῶν Μουσῶν, ἀποβλέπων εἰς τὴν πνευματικὴν πρόδον τοῦ ὡραίου φύλου.

Πάντι βιβλίον πεμπόμενον ἡμῖν ἀναγγέλλεται.
Εἰδοποιήσεις δεκταὶ διὰ τὴν τελευταίαν σελίδα.